

Ani Duch svatý nikomu tenkrát nedal zjevení ve smyslu odmítnutí tohoto zákona. Všichni zúčastnění celou kauzu vnímali jako vyřešení problému, který měla převážně římskokatolická církev a současně i zabezpečení chodu vlastních církví. Všichni věděli, že financování od státu musí jednou skončit, pouze se hledala vhodná forma. Tato se v danou chvíli jevila jako nejvíce přijatelná, a to jak z právního hlediska, tak i z obecně morálního. Nikdo se neobohataval – naopak, církev na tom spíše trátila. Jaké byly tehdy varianty? Bylo jasné deklarováno, že církev se chtějí osamostatnit, avšak stát k tomu musí vytvořit podmínky, aby to bylo možné – tedy návrat majetku. Ač nikdo přímo nehořelí meziměstskými soudy, analýzy ukazovaly vysokou pravděpodobnost úspěchu, pokud by se katolíci chtěli o svůj majetek soudit před evropským soudem. I to bylo pobídkou, aby se hledaly jiné cesty nápravy, než soudní cestou. Závěrem – šlo o nejlepší způsob vyrovnání s minulostí a nastartování nové éry za posledních osmáct let. Všichni byli nadšeni. Všichni současně věděli, že jde o kompromis – nikdo na tom nevydělá, ale uzavře se jedna smutná kapitola dějin.

Otázka církví je společensky velice citlivé téma. Již více než sto let je církev ve společnosti vnímána jako zpatčnická organizace, přesný opak národnostního sebeurčení, symbol nadvlády a spojení s Rakousko-Uherskem. Naprostá většina toho je zřejmě kritizována zcela oprávněně, všichni známe historickou roli ŘKC. Národ ale nerozlišuje – když se řekne „církev“ – týká se to všech církví. Vždy to byly levicově zaměřené politické strany, zejména pokud byly zrovna v opozici, kdo bojoval proti restitucím. V restitucích se našel velice líkavý nástroj, jak vyvolat nespokojenost se současnou vládou a obrátit veřejné mínění proti církvím a restitucím. Pokud jste celou kampaň sledovali, mohli jste si všimnout, že roli hrály zejména emoce.

Závěrem – zatímco na počátku tohoto zákona byl záměr usmířit vztahy mezi státem a (převážně římskokatolickou) církví, na konci šlo o postavení církve do role „nepřítele národa, odraťující jej v čas krize“. Že katolíci chtěli situaci řešit již od roku 1990, nikdo neslyšel. Tento záměr měl vysokou pravděpodobnost na úspěšné završení, neboť byla dobrá vůle jak ze strany vládnoucí ODS, tak ze strany církví. Byli to někteří nezodpovědní politici, kteří ze srobockých důvodů rozpoutali takovouto kampaň, postavenou na lžích, polopravdách a zamlčování faktů. Nikoho nezajímalo, že toto řešení je z dlouhodobého hlediska pro stát výhodné. Málokdo si dovolil říci, že ročně částka vyplácená církvím bude představovat necelé dvě tisíce státního rozpočtu, pouze se argumentovalo její údajně nehoráznou „výší“. Nikdo tenkrát veřejně nerikal, že to není církev, která se chce obohatit, ale je to stát, který profituje z majetku zabanraného církvím částkou, která převyšuje roční rozpočet všech církví dohromady.

Nebylo by dobré nabízených peněz se úplně nebo alespoň částečně zřeknout? Často jsem tímto směrem pobízen. Některé argumenty leží v proročké rovině, jiné apelují na pověst církve, její čistotu v očích národa. Jak proročké pobídky, tak i ostatní výzvy nebereme na lehkou váhu.

Podíváme se na věc nejprve po praktické stránce. Pokud bychom se peněz zřekli úplně, již od ledna bychom neměli na výplaty. Málokterý sbor by uživil více než jednoho zaměstnance, řada sborů ani to ne. Ustředí by značně muselo omezit činnost, museli bychom prodat dvě ze tří budov, zrušit školu. Teen Challenge a podobně. Pokud bychom se zřekli poloviny peněz, museli bychom toto provést o pár let později, možná v menším rozsahu.

V principu jsme samozřejmě i této variantě otevření. Znamenalo by to krok vřív – postavit se před 180 zaměstnanců církve a říct jim: „Od ledna nemáme na výplaty, ale věříme, že Pán se postará“. Tím postojí vřív nezlehčují ani nezesměšňují. Jen si myslím, že k takovému kroku je třeba mít jisté zjevení a současně mandát všech zaměstnanců. Jelikož se za celou záležitost po celou dobu modlíme, tak se přikláníme spíše k následujícímu řešení:

V praxi mi přijde rozumnější postupný proces. Ano, Pán se postará – tomu chceme věřit a takto i pracovat. Rok od roku se sbory budou muset výrazněji podílet na financování svých služebníků. Na koho nebudeme mít, toho si nebudeme moci dovolit platit. Současně chceme růst – zakládat sbory, vysílat misionáře. Budeme potřebovat fondy, jak financovat zakládání nových sborů. Z mého pohledu je to cesta závislosti na Bohu a Jeho milosti, i když rozložena do více let.

A úplně nakonec – co s tou miliardou budeme dělat? Miliarda jsou velké peníze. Všechny peníze, které v souvislosti s restitucemi obdrží peníze, stojí před stejnou otázkou. Dokonce se nabízejí různé konzultantské firmy, které nám „poradí“, jak peníze investovat, zúročit či jinak s nimi naložit. Jaký je náš postoj?

Nechal jsem provést finanční analýzu: Za předpokladu, že naše církev bude růst v průměru zhruba stejným způsobem, jako doposavad, že budeme přijímat jednoho zaměstnance ročně a zohledníme růst mezi způsoby odpovídajícím průměru za posledních deset let. Zohledníme rovněž věkový mechanismus, tedy zákonné navýšování mzdy s ohledem na odpracovaná léta. K jakému výsledku dospějeme? Pokud bychom na tento model přistoupili, po uplynutí třiceti let bychom byli v červených číslech. (Jde o modelovou situaci sloužící pro srovnání, nikoli konkrétní plán)

Je tedy zřejmé, že v souvislosti s plátností restitucního zákona od příštího roku musíme připravit a provést transformaci financování celé církve. Za tím účelem rada církve navrhla komisi složenou z pastora majících současně i ekonomické vzdělání. Tato komise bude hledat řešení v těchto nelehkých otázkách. Bude podléhat radě církve a celý proces bude průběžně konzultovat s ostatními odborníky (všechny jsme do komise přizvat nemohli). Jejím hlavním úkolem bude vyřešit financování církve se stále vzrůstajícím podílem ze strany sborů, vytvořit fond na míšijní rozvoj (zakládání sborů), financování ústředí a jeho jednotlivých odborů a vytvořit předpoklady pro život církve po uplynutí třiceti let. Komise nebude mít rozhodovací pravomocí – ty náležejí radě církve, popřípadě celocírkevní konferenci. Toto je tedy výhled na následující období, pokud Pán pro svou církev do té doby nepřijde.

Závěrem – prosíme Vás o modlitby za celou záležitost.

Neptřebujeme skryvat nic nečestného, nepočínáme si lživě ani nefalšujeme slovo Boží, nýbrž činíme pravdu zjevnou a tak se před námi Boží doporučujeme svědomí všech lidí.

2 Korintským 4:2

V Kristu,

Martin Poldek

Martin Moldan, biskup AC

V Kolíně dne 11. 12. 2012